

— cvetje itd. Rime niso: drevó — kljujejo, to — plašná, obračajo — nebo, rajajo — so itd. Pogosto rabi naglase nedosledno ali pa sploh napačno (pozabljeni, prišlá, priduše, bóli, hrbét, večkrát itd.), drugod jih spet rabi po nepotrebem (vetróvi, kakó). Ločila rabi mestoma napačno (str. 93, 156), mestoma motijo, a jih je moral rabiti zaradi zapletenega in nepravilnega besednega reda (str. 33). Tiskovnih napak je v knjigi malo (str. 5, 71, 156).

Deloma pa je Gradnik s svojimi prevodi izpolnil namero, vzbuditi «vsaj slutnjo o lepotah, ki jih je mogla ustvariti samo kitajska zemlja.» Iz nekaterih prevodov (zlasti onih, ki jih je objavil tudi v svojih zbirkah) zadira rahlost, primitivnost in lepota eksotične dežele in so ti prevodi v ravnotežju z lepo Serajnikovo vinjeto «Kitajka». Tako na primer pesmi «Zvesta žena» (str. 122), «Usoda človeška» (str. 19), «Cesar» (str. 63), «Mesečina na morju» (str. 128), «Reki modrosti» (str. 17, 18). Zbrana je antologija dobro zastopani so celo pesniki zadnjih stoletij; želel bi le več prevodov socialnih motivov iz ši-Kinga, enako pogrešam avtobiografičnih pesmi Pe-Lo-Tiena. Pri izbiri se je Gradnik vsekakor potrudil, kakor se je tudi spretno ognil pesmim, ki bi jim bil moral dodajati dolgočasna pojasnila.

Leta 1928. za božič smo dobili prvo antologijo kitajske lirike. Da smo jo dobili, je Gradnikovo delo. Mnogo truda je v njej. In, žal, mnogo neuglajenosti. Gre to na račun naglice? Prepozen je tak izgovor. Knjiga leži pred nami, in jaz bi tako rad napisal, da je knjiga dogodek. Mile Klopčič.

Srbocharvatská literatura. Napsal Dragutin Prohaska. Výtisk ze «Slovan-ského přehledu». Tiskem Pokroku, Praha 1928. 206 str.

V svojem «Pregledu savremene hrvatsko-srpske književnosti» (Zagreb 1921) je dr. Dragutin Prohaska dovolj pokazal, kako pojmuje organsko edinstvo hrvatske in srbske književnosti in kakšno metodo ima pri sestavljanju takih pregledov. V najnovejšem, češki spisanem delu je ostal zvest samemu sebi; tudi tu je naslonil literaturo na jugoslovansko koncepcijo in stesnil duhovno kulturo v nacionalistični okvir. Tako pojmovanje ne more zatajiti svojega apriorističnega značaja in je — kakor vsako izenačevanje od zgoraj navzdol — abstraktno, ne pa organsko. Res je, da imajo nekatere novejšje literarne struje pri Srbih in Hrvatih skupno izhodišče, vendar so druge, ki jih skuša dr. Prohaska unitarizirati, zgolj paralelne, izhajajo pa iz samostojnih kulturnih žarišč. Zbog tega so piscu že ob prvem pregledu očitali, da ni vsem smerem in strujam zadosti pravičen. Druga slabost pregledov dr. Prohaske je tesnocrčnost, s katero izreka v svojih informativnih pregledih dokončne sodbe o pisateljih, ki so še sredi razvoja. Tudi v tej knjigi je pisec — čeprav morda bona fide — brez potrebe oseben; glej na primer opombe na rovaš njegovim recenzentom takoj v uvodu (str. III.). Pisec literarnih informacij v tujem jeziku imej miren pogled na književno stvarjanje, bodi koncilijanten in v sodbah modro vzdržen, zlasti če gre za pojave, ki še niso izčiščeni, ali osebe, ki še dozorevajo. Temperamentna odločnost dr. Prohaske spominja včasih Skerličeve voditeljske besede, vendar je primera šepava, zakaj dr. Prohaska nima ne avtoritativnosti ne tiste širine, ki so jo imele Skerličeve sodbe. Zato pa njegova erudicija, njegova biografska in bibliografska pridnost spričo nepopolnosti in spornih vprašanj, ki jih ostavljajo njegovi pregledi, ne pride dovolj do izraza in ni tako uvaževana kot bi lahko bila.

V tem češkem pregledu srbohrvaške književnosti je tretji del najzanimivejši. Obravnava namreč povojno slovstvo in je nekaka izpopolnitev Prohaskinega hrvaškega pregleda iz leta 1921. Pisec nam obeta v uvodu, da bo

izdal v hrvaščini obsežnejši pregled, zato bodo morali literarni teoretiki ob tisti priliki izčrpnije premostrivati njegove nazore o novih literarnih strujah. V prvem delu češkega pregleda obravnava predvojno moderno, v drugem pa nacionalno gibanje; obe dobi mu tvorita s tretjo vred enotno literarno razdobje. Na tem opolzkem ledu mu je podal roko estet Branko Lazarević in spisal predgovor, ki v njem pravi, da so razlike med «starimi» in «mladimi» zgolj fluktuacije fiziološkega izvora, zakaj «mladi» in «stari» se razhajajo le zbog starostnih nasprotij, zato je povojna književnost organsko nadaljevanje prejšnjega stvarjanja. To stališče je v nasprotju s teoretiki mladih struj, vendar bi mu človek rad pritrdil, dokler «mlada» generacija ne razkrije s prepričevalnimi deli svojih «novih» hotenj in izvornih tvorih oblik.

Spisu dr. Prohaska bi prigovoril predvsem to, da je pisec tudi v češki izdaji nepravilčen nekaterim literarnim strujam in osebam. Tako je n. pr. hrvatski regionalizem (Matoš, Wiesner i. dr.) skrit med vrstice, dasi je literarno prav toliko zanimiv, čeprav politično znatno manj pomemben, kakor n. pr. nacionalistični pokret v Bosni. Med posameznimi imeni ni pravilnega razmerja, ki bi bilo v skladu z njih pomenom v literaturi. A. G. Matošu (str. 79), ki je vplival na celo literarno generacijo, je pisec posvetil toliko prostora kot Mariji Zagorki, avtorici «Gričke vještice» (str. 77). Ljubo Wiesner se mi vidi kot pesnik vsaj tako pomemben kakor n. pr. Božo Lovrić, ker je v poeziji kvaliteta poglavitno merilo, vzlic temu ima pesnik B. Lovrić v tem pregledu znatno vidnejše mesto nego Lj. Wiesner. Marsikomu ni kulturno prikupna tako zvana katoliška smer, toda objektivni informator je ne more zamolčati. Marin Sabić in Izidor Poljak se mi vidita vsaj tako močna in samorasla poeta kot je Vojislav Ilić mlajši. Če je dr. Prohaska omenil pripovednike z eno samo knjigo, zakaj je izpustil Ilijo Jakovljevića? Takih vrzeli je v knjigi precej in mislim, da jih bodo lahko hrvatski in srbski kritiki izčrpnije našteali, vendar te pomanjkljivosti niso tako važna napaka, kakor se mi vidi avtorjevo omalovaževanje nekaterih in precenjevanje drugih smeri in oseb. Posameznih sodb o novejših pojavih se niti ne dotikam.

B. Borko.

K R O N I K A

Nova italijanska revija «Pègaso». Z novim letom je v založbi Le Monnier v Firenzi začela izhajati revija «Pègaso». Glavni urednik je znani kritik in esejist Ugo Ojetti, ki mu pri urejanju pomaga Pietro Pancrazi. Doslej so izšle tri močne številke, vsaka z nad 120 stranmi, s pestro in zanimivo vsebino. «Pègaso» je prvi poizkus v Italiji, ustvariti centralno, reprezentativno literarno revijo, ki naj bi ne bila izraz samo ene skupine ali celo klike, marveč ki naj predstavlja splošni literarni in umetnostni nivô dobe. Zbrati hoče krog sebe ne glede na razne generacije vse resnične produktivne sile, ki imajo danes povedati tehtno besedo. Obenem pa naj bi bila vez med različnimi literarnimi pokolenji, ki so do sedaj živela v Italiji drug drugemu popolnoma tuja. Cilj je postavljen visoko in v danih razmerah težko dosegljiv, a osebnost Uga Ojettija je močan porok za uspeh.

Predvsem ugaja resno in stvarno stališče, ki ga «Pègaso» zavzema napram politiki in fašizmu. V prvi številki naslavlja urednik Ojetti odprto pismo na Mussolinija, kjer elegantno, a trdno opredeli stališče literature napram